

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Lovforslaget fremsættes med henblik på ændring af lov om landbrugsejendomme, jf. lovbekendtgørelse nr. 60 af 19. januar 2007 (L 2004 435): Folketingstidende 2003-04, sp. 4552, 10472, 10975, A 3946, A 4011, B 1380, C 685, L 2005 535: Folketingstidende 2004-2005 (2. samling), sp. 349, 3058, 3779, 4202, A 114, A 142, B 222, B 509, C 375. L 2005 542: Folketingstidende 2004-2005 (2. samling), sp. 680, 4391, 4848, A 3012, A 3063, B 994, C 615 og L 2006 533: Folketingstidende 2005-2006, sp. 4825, 6812, 8198, A 5093, A 5110, B 1115, B 1634, C 821).

2. Baggrunden for lovforslaget

I 1998 købte en tysk statsborger en mindre landbrugsejendom på ca. 3 ha i Sønderjylland. Da den pågældende ikke opfyldte kravet i lov om landbrugsejendomme om at tage fast bopæl på ejendommen, meddelte jordbrugskommissionen vedkommende påbud om at afhænde ejendommen inden en nærmere angiven frist. I august 2003 blev den tyske statsborger idømt en bøde ved byretten. Vedkommende ankede sagen til Vestre Landsret, som spurgte EF-Domstolen, bl.a. om traktatbestemmelsen om de frie kapitalbevægelser (artikel 56) er til hinder for, at en medlemsstat som betingelse for erhvervelse af en landbrugsejendom stiller krav om, at erhververen tager fast bopæl på ejendommen.

Den 25. januar 2007 afsagde EF-Domstolen dom i sagen, sag C-370/05 (Festersen-dommen), hvor Domstolen fandt, at det danske krav om bopælspligt i lov om landbrugsejendomme udgør en begrænsning i de frie kapitalbevægelser, der er uforenelig med artikel 56 EF.

Fødevareministeriet nedsatte på den baggrund en arbejdsgruppe med henblik på udarbejdelse af en juridisk vurdering af dommen og dens konsekvenser for mulighederne for at opretholde dansk lovgivning.

Arbejdsgruppen, der bestod af medarbejdere fra Justitsministeriet, Udenrigsministeriet, Kammeradvokaten og Fødevareministeriet, har udarbejdet et notat af 22. februar 2007 om EF-Domstolens dom i Festersen-sagen. Notatet er oversendt til Europaudvalget (Alm. Del-Bilag 218). I notatet under punkt 6 Konklusion er anført følgende:

”Domstolen har med Festersen-dommen underkendt bopælspligten, for så vidt angår landbrugsejendomme under 30 ha, således som den er udformet i den gældende landbrugslovgivning, idet den strider mod EF-Traktatens regler om kapitalens frie bevægelighed. Domstolen fandt, at den danske lovgivning om bopælspligten ikke er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet. Domstolen lagde vægt på, at bopælspligten ikke er egnet til at indfri to af de formål, loven forfølger (bevaringen af selvejet og opretholdelsen af en fast bosiddende befolkning på landet) og på, at den går videre, end hvad der er nødvendigt for at opnå det tredje formål (at hindre jordspekulation).

Det er imidlertid vigtigt at fastslå, at Domstolen anerkender de ovennævnte tre centrale hensyn, der ligger til grund for den danske lovgivning om bopælspligt, idet Domstolen giver udtryk for, at der er tale om alment tvingende hensyn.

Det bemærkes, at artikel 56 om kapitalens frie bevægelighed alene omfatter samhandelsforhold, idet bestemmelsen ikke kan påberåbes af egne borgere i rent interne sager, dvs. sager, hvor der ikke er et grænseoverskridende element.

Det bemærkes endvidere, at Domstolen i sin dom ikke tager stilling til, hvorvidt bopælspligten, for så vidt angår ejendomme over 30 ha, er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet.

Det må på den baggrund nu nøje overvejes, hvorledes man kan udforme en ændring af landbrugslovgivningen, der i videst muligt omfang tilgodeser fortsat varretagelse af de nævnte alment tvingende hensyn inden for EU-rettens rammer.”